

venovať, ako sa len dalo. Veľmi ho ľúbil. Bol roztomilý a mal krásny hlas. Vedel zaspievať mnohé pesničky a odriekať modlitbičky, básničky a rečňovanky. Mnohokrát sa Pavel oddával sneniu o budúcnosti svojich synov. Tak veľmi túžil po tom, aby mali pekný vzťah, aby si vzájomne pomáhali, ale hlavne aby išli študovať.

O niekoľko týždňov malý Janko ochorel. Sťažoval sa, že ho bolia nôžky a nevládal chodiť. O mesiac sa už nepostavil. Ostal ležať, prestal jesť, nevedel udržať lyžičku. Priviezli doktora, ten mu dal nejakú medicínu a povedal, že i napriek veľkej bolesti by mali s ním chodiť. Pavel sa snažil akýmkoľvek spôsobom nútiť malého chodiť. Jeho matka ho však šanovala a nosila ho. Dochádzalo k hádkam. No Pavel neustupoval, každé ráno mu rozcvičoval nožičky, na opuchy dával studené obklady. Za niekoľko týždňov sa malý postavil. Ďakovali Bohu za tú milosť a Maria uznala, že Pavel mal pravdu. Aj ona sa snažila, aby malý Janko chodil. Povzbudzovali ho a za odmenu mu Pavel rozprával rozprávky, ktoré mal tak rád. Kúpil mu malé počítadlo, učil ho počítať guľičky po každom, keď urobil pár krôčikov. Zdalo sa, že sa postupne vylieči. No po niekoľkých týždňoch sa dostavil znovu veľký opuch a bolesť kĺbov. Pridali sa horúčky, občasné krvácanie z nosa, vracanie a bolesti brucha. Ďalej to bola svalová slabosť a poruchy reči. Po ťažkom boji a utrpení malý zomrel.

Pavel po smrti svojho syna Janka bol už vo svojich štyridsiatych rokoch vyčerpaný životom a mal pocit, že už nevládze ďalej bojovať. Ohlásila sa choroba, pod ktorú sa podpísala psychická vyčerpanosť, ťažká robota

tam vo vlhkom prostredí uhoľných baní v Kanade ako i bezprostredný styk s chorým kamarátom. Jeho oslabený imunitný systém sa stal spúšťacím mechanizmom ochorenia. Najprv to bolo mierne zvýšené teploty, kašeľ, nočné potenie a strata chuti do jedla. A tak suchoty, toto chronicky prebiehajúce infekčné ochorenie, po rokoch prepuklo v progresívny zápal pľúc. Pavel si uvedomil, že sa musí vážne povyprávať so svojim jediným synom Paľkom. Vedel, že to musí urobiť skôr, ako zápalové ložisko praskne a dôjde k otvorenej tuberkulóze, ktorú pozoroval pred rokmi v prípade svojho kamaráta Jozefa. Paľko chodil za svojim otcom často a mali pekný vzťah. Rád sa s ním vyprával o Amerike, o živote slovenskej komunity, ale hlavne o dôležitosti vzdelania. Ale teraz bol ich rozhovor iný. Už to nebol ten mocný chlap ako dub, ktorého Paľko tak obdivoval. Bolo vidieť ako pomaly z neho odchádza život a obával sa, že to bude ich posledný rozhovor. Srdce mu bilo a v jeho vnútri sa odohrával akýsi zvláštny boj. Veď už nebol malé dieťa, ale nebol ani dospelý.

– Syn môj jediný, viem, že si veľmi rozumný a vždy budeš vedieť, čo je dobré a správne. Chcem ti porozprávať o tvojej mamke, o žene, ktorú som nekonečne miloval. Jej láska bola pre mňa ako každodenný pokrm, ako deň a noc, ako dážď, ktorý pokropí pôdu a dá rásť všetkému, ako sneh, ktorý prikryje svet svojou belosťou a všetko vyzerať tak nevinne, tak čisto aká čistá bola naša veľká láska.

Pavel sa rozkašľal, prikrývajúc si ústa čistou vreckovkou a odvrátil hlavu od svojho syna, aby ani náhodou nejaká kvapôčka sa nedostala k nemu. Paľko ho chytil za ruku a povedal:

– Nehovorte nič otec, veľmi vás to vyčerpáva.

- Nie, synček, ja musím – a pokračoval.
- Keď si sa nám narodil ty, prežívali sme tie najkrajšie chvíle svojho života. Ani si nevieš predstaviť čo pre nás znamenal každý tvoj úsmev, tvoja radosť, tvoje prvé slovíčka, tvoje prvé krôčiky. Sila našej lásky k tebe bola taká obrovská, ako by každý z nás niekde vnútri cítil, že ti musí odovzdať lásku do zásoby. Asi tak, ako keď dážd vystrieda sucho, ale rastlinky rastú a čerpajú vlahu z hĺbky zeme a my sa čudujeme, ako môžu rásť v tej suchej zemi. Keď som bol v tej ďalekej cudzine, nebolo dňa, aby som na teba nemyslel. Okrem tých kníh, ktoré som ti dal, priniesol som ti ešte tri knihy. Všetky sa týkajú lekárstva. Chcel som ti ich dať, keď budeš mať osemnásť rokov. Sú v tom lodnom kufri, zober si ich, možno budú stáť raz v živote pri tvojom rozhodnutí vyštudovať za doktora. No a ja s tvojou mamičkou ti na túto tvoju cestu budeme svietiť tam z neba.

Palkovi pri týchto slovách zvieralo srdce a neubránil sa slzám, ktoré mu stekali po lícach.

- No a ešte jedno. Tento dom je tvoj. Sníval som o tom, že v ňom budem bývať s tvojou mamičkou a s našimi deťmi. No teraz prosím Boha o to, aby tento dom bol raz šťastným domovom tvojej rodiny. Nech ti Pán požehná najsť si dobrú ženu, aby si bol v živote šťastný a zdravý.

Tento rozhovor rezonoval v Palkovom vnútri ešte dlho. Každý deň sa vracal ku knihám, čítal si v nich a opatroval ich ako nejaký poklad. Znamenali preňho veľmi veľa. Jeho myseľ sa neustále vracala k otcovi a k jeho snu. Ako veľmi si želal, aby išiel študovať. V duchu si hovoril:

- Drahý môj otec, ani neviem, či ma v živote niekto podporí v tom, aby som išiel študovať. Keď vás tu ne-

bude, moji starkí o tom nebudú chcieť ani počuť. Budú si želať, aby som robil na poli, oženil sa a bol ako ostatní chlapani v dedine.

Po týchto úvahách vstal, prešiel do humna, chvíľu sa prechádzal a neustále myslel na otca. Oprel sa o kmeň starej jablone, prižmúril oči a v mysli sa mu vynárali spomienky. Ako filmový pás sa mu začalo premietiť jedno nádherné nedeľné popoludnie. Kráčali popri potoku smerom na Pliešky a otec niesol malého Janka na krku. Bol veselý, šťastný a neustále sa na niečo pýtal. Prišli na slnkom zaliatu lúku plnú lúčnych kvetov. Otec zložil malého Janka, ktorý sa hneď rozbehol chytať motýľa. Oni si sadli pod starú hrušku a rozprávali sa. Otec začal:

- Vieš, aká je spoločná láska týchto nádherných kvetov?

Ja som bol v rozpakoch a neodpovedal som.

- No predsa slnko. Pozri sa, ako živoria tam v chládku pod stromami a krikmi.

Potom sa zohol a odtrhol jeden kvietok. Chvíľu sa naň zasnene pozeral a povedal:

- Tento kvietok mala veľmi rada tvoja mamička.

- To je klinček kartuziánsky – vyhrkol som.

- Som rád, že to vieš. A ako sa volajú tie ružové kvietky, akoby vystrapkané a pripomínajúce kohúti hrebienok?

- Je to kukučka lúčna.

Otec sa pozrel na mňa a usmial sa. Jeho úsmev bol pre mňa tá najkrajšia odmena.

- A čo trávy, poznáš ich?

Vymenoval som niekoľko tráv a on sa naklonil, odtrhol lípnicu lúčnu a povedal:

- Mám ju rád, je krásna a pritom nenáročná, tak na vodu ako aj na pôdu. A čo liečivé rastliny?

Ja som s nadšením hovoril o mnohých liečivých rastlinách a všetko, čo som o nich vedel. Otec ma objal okolo pliec a s uznaním povedal:

- Ako vidím, tú knihu o prírode som ti nepriniesol zbytočne. Som na teba hrdý, chlapče. Dúfam, že aj tento malý bude taký šikovný ako ty.

- O tom vôbec nepochybujem. Má len tri rôčky a koľko toho už vie.

Otec sa na mňa s láskou usmial a zavolať na malého Janka. Ten pribehol k nám a objal nás svojimi malými rúčkami. A otec povedal:

- Poď, ty malý motýlik, ideme už domov.

Vtedy by nás nebolo ani vo sne napadlo, drahý môj otec, že ten malý motýlik onedlho odletí navždy preč.